

DECIZIE
În numele Legii

mun. Chișinău

04 iunie 2018

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, în componența:

Președintele ședinței de judecată, judecătorul Xenofon Ulianovschi
Judecătorii Silvia Vrabii și Stelian Teleucă
Grefier Maria Papcovscaia

Cu participarea:

Procurorului Dorina Taut
Apărătorului Gheorghe Postolache
Avocatului Ilie Gîlcă

Reprezentantului părții vătămate Evghenie Salcuțanu

a judecat, în ședință deschisă, în ordine de apel, apelul declarat de către procurorul în Procuratura r-lui Anenii Noi, Mihail Nicolai, împotriva sentinței Judecătoria Anenii Noi, sediul Central din 23 iunie 2017, în cauza penală privind învinuirea lui

Anton Lidia Xx - născută xxxxx,

de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova.

Termenul de examinare a cauzei în prima instanță: XXXXXXXXXXX-XXXXXXXXXX, în instanța de apel, XXXXXXXXXXX-XXXXXXXXXX, în instanța de recurs de la data de XXXXXXXXXXX-XXXXXXXXXX, în instanța de apel de la data de XXXXXXXXXXX-XXXXXXXXXX, în procedura judecătorului Silvia Vrabii de la data de 31.10.2018 pînă la XXXXXXXXXXX.

Procurorul a pledat pentru admiterea apelului.

Avocatul în interesele inculpatei a solicitat respingerea apelului declarat.

Asupra apelului, în baza materialelor din dosar și a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoria Anenii Noi, sediul Central din 23 iunie 2017, inculpata Anton Lidia Xx născută la data de xx, a fost achitată de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.
2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a constatat că Anton Lidia Xx se învinuiește în aceea că, deținând funcția de director al grădiniței-creșă nr. II „Andrieș” din sat. Mereni, rl. Anenii Noi, fiind persoană publică, angajată în temeiul ordinului Direcției Generale Învățământ, Tineret și Sport Anenii Noi nr. 19 din 04.04.2011 și activând în conformitate cu prevederile contractului individual de muncă nr. 03/11 din 04 aprilie 2011, încheiat cu aceeași autoritate publică, acționând intenționat din interes personal într-u gestionarea ilegală a banilor bugetari destinați salarizării, la 01.10.2014 a întocmit ordinul 31-c prin care i-a acordat concediu surorii medicale Palii Ludmila, începând cu 01.10.2014 până la 05.11.2014, totodată, pentru îndeplinirea acțiunilor sale infracționale, cunoscând cu certitudine faptul că Nicula Margareta este plecată peste hotarele RM și nu este angajata instituției, a numit-o ilegal pe Margareta Nicula substituitorul funcției deținută legal de către Palii Ludmila pentru perioada XXXXXXXXXXX - 31.10.2014, cu acordarea 1,0% salariu, indicând în acest sens în același ordin date cu conținut fals precum că funcția va fi efectuată de către Margareta Nicula contrar prevederilor legislației muncii. Ulterior, acționând cu același scop, după emiterea ordinului nr. 31-c din XXXXXXXXXXX cu conținutul fals la compartimentul înlocuirii Margaretei Nicula, la finele lunii octombrie 2014, conform obligațiilor de serviciu, în conformitate cu prevederile Legii RM nr. 355 din 23.12.2005 „cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar” a îndeplinit tabelul de evidență a folosirii timpului de muncă a angajaților instituției pe care o conduce, unde la poziția a 3-a, știind cu certitudine că Nicula Margareta nu este angajată a instituției și nici nu a activat în perioada de tabelare a salariului, a introdus ilegal date oficiale false în tabelul de evidență a timpului de muncă și listele de salarizare, ce constituie documente oficiale, înscrind-i pe numele Margaretei Nicula 23 zile lucrătoare. În baza tabelului îndeplinit, din contabilitatea primăriei s. Mereni, rl. Anenii Noi, Lidia Anton a ridicat ilegal suma de 1500 lei, care urma a fi achitată Margaretei Nicula, asumându-și ilegal atribuții de gestionare a banilor salariaților în alte scopuri neprevăzute, fiind folosiți banii ilegal de către Anton Lidia în alte interese personale, inclusiv repartizând sumele financiare indicate diferitor persoane la propria convingere și fără respectarea cerințelor legale, contrar destinației bugetului prevăzut pentru cheltuielile la achitarea salariilor angajaților grădiniței, prin urmare cauzând bugetului administrației publice locale a sat. Mereni, rl. Anenii Noi daune materiale în sumă de 1500 lei.
3. Acțiunile lui Anton Lidia Xx, au fost încadrate juridic de organul de urmărire penală în baza art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, după indicii calificativi: înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale.
4. Subsecvent, împotriva sentinței Judecătoria Anenii-Noi, sediul Central din 23 iunie 2017 a declarat apel acuzatorul de stat, procuror în Procuratura rl. Anenii-Noi, Mihai Nicolai prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpata Anton Lidia să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova și conform art. 60 Cod penal al Republicii Moldova să fie liberată de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție.
5. În motivarea apelului procurorul a indicat că deși inculpata nu a recunoscut vinovăția în cele incriminate acuzatorul de stat consideră că culpabilitatea acesteia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod Penal, fapta care i-a fost incriminată, a fost pe deplin dovedită prin probele administrate legal în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de judecată, în prezența tuturor participanților procesului după cum urmează: declarațiile părții vătămate Salcuțan Eugeniu, declarațiile martorilor Stratu Natalia, Lungu Galina, Vasilița Svetlana, Cerchina Tatiana, Nuța Mariana, Țiganu Ion, Lungu Veaceslav, Ceban Feodora; prin analiza probelor existente, administrate legal în cadrul urmăririi penale și cercetate în cadrul urmăririi penale, s-a constatat că vinovăția inculpatului este dovedită pe deplin, fiind stabilită și confirmată intenția la comiterea infracțiunii incriminate, existând o legătură causală între cele comise și consecințele survenite

6. Astfel, a fost constatat, inclusiv recunoscut de către inculpată faptul că ultima ilegal a numit-o pe Margareta Nicula substituitoarea funcției deținută legal de către Paliu Ludmila pentru perioada XXXXXXXXXX-XXXXXXX, cu acordarea 1,0 % salariul, cât și ulterior, pe salariata Margareta Nicula cu 23 zile lucrătoare. Retribuirea muncii acesteia în sumă de 1500 lei, personal a ridicat-o din contabilitatea Primăriei Mereni.
7. Prezența în acțiunile inculpatei a elementelor care caracterizează latura obiectivă a infracțiunii imputate, au fost demonstrate prin probele descrise, acumulate la faza urmăririi penale și examinate în cadrul ședinței de judecată, inclusiv procesul-verbal de examinare a ordinului de numire a Margaretei Nicula în funcție de soră medicală cât și procesul-verbal de examinare a tabelului de evidență a folosirii timpului de muncă a angajaților grădiniței.
8. Nu poate fi reținută ca plauzibile concluziile instanței precum că în cazul dat organul de urmărire penală nu a demonstrat latura subiectivă manifestată prin interesul personal al inculpatei Anton Lidia în acțiunile incriminate.
9. Instanța de fond greșit a concluzionat că inculpata din falsul tabelului de pontaj nu a avut nici un interes personal, deoarece toții banii încasați au fost cheltuiți pentru necesitățile grădiniței, neobținând careva foloase pentru sine.
10. Inculpata Anton Lidia acționând ca șef al unei instituții publice, finanțată de la buget, urma să activeze în strictă reglementare cu Legea nr. 397 din 16.10.2003 „privind finanțele publice locale”, unde se statuează decontarea de plăți și surse financiare pentru diverse necesități, inclusiv servicii transport.
11. În cadrul cercetării judecătorești s-a constatat existența unor relații de muncă tensionate între inculpata Anton Lidia și primarul Eugeniu Salcuțan ce ține de activitatea ultimei în cadrul grădiniței „Andrieș”, prin urmare, aceasta manifestând dorința de a dirija activitatea instituției fără solicitarea unor resurse suplimentare, a acționat ilegal în obținerea unui interes personal.
12. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2018, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.
13. Procesul penal în privința lui Anton Lidia în baza art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, a fost încetat cu liberarea de răspundere penală conform art. 60 Cod penal al Republicii Moldova, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.
14. Avocatul Gheorghe Postolachi a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei hotărâri și menținerea sentinței primei instanțe sau trimiterea cauzei la o nouă judecată în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.
15. Iar, prin decizia Colegiului penal largit al Curții Supreme de Justiție din 12 iunie 2018, a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Gheorghe Postolachi, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2018, în privința inculpatei Anton Lidia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.
16. Deliberând asupra motivelor invocate în apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, pe baza probelor administrate și cercetate de prima instanță și suplimentar de către instanța de apel, Colegiul Penal ajunge la concluzia că apelul procurorului în Procuratura r-lui Anenii Noi, Mihail Nicolai urmează a fi admis, cu casarea sentinței atacate și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță.
17. În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală al Republicii Moldova, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă nonprivativă de libertate.
18. Iar, potrivit alin.(3) al aceleiași dispoziții legale, apelul declarat împotriva sentinței se consideră făcut și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunțarea sentinței.
19. În suportul celor enunțate supra relevant este că, în sensul cerințelor art.414 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost săvârșită de către inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante sau agravante; dacă probele au fost corect apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova.
20. Astfel, Colegiul ținând cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, conform cărora, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concluziei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, constată următoarele.
21. Anton Lidia Xx deținând funcția de director al grădiniței-creșă nr. II „Andrieș” din sat. Mereni, rl. Anenii Noi, fiind persoană publică, angajată în temeiul ordinului Direcției Generale Învățământ, Tineret și Sport Anenii Noi nr. 19 din XXXXXXXXXX și activând în conformitate cu prevederile contractului individual de muncă nr. 03/11 din 04 aprilie 2011, încheiat cu aceeași autoritate publică, acționând intenționat din interes personal într-u gestionarea ilegală a banilor bugetari destinați salarizării, la XXXXXXXXXX a întocmit ordinul 31-c prin care i-a acordat concediu surorii medicale Paliu Ludmila, începând cu XXXXXXXXXX până la XXXXXXXXXX, totodată, pentru îndeplinirea acțiunilor sale infracționale, cunoscând cu certitudine faptul că Nicula Margareta este plecată peste hotarele RM și nu este angajată instituției, a numit-o ilegal pe Margareta Nicula substituitoarea funcției deținută legal de către Paliu Ludmila pentru perioada XXXXXXXXXX - XXXXXXXXXX, cu acordarea 1,0% salariu, indicând în acest sens în același ordin date cu conținut fals precum că funcția va fi efectuată de către Margareta Nicula contrar prevederilor legislației muncii. Ulterior, acționând cu același scop, după emiterea ordinului nr. 31-c din XXXXXXXXXX cu conținutul fals la compartimentul înlocuirii Margaretei Nicula, la finele lunii octombrie 2014, conform obligațiilor de serviciu, în conformitate cu prevederile Legii RM nr. 355 din XXXXXXXXXX „cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar” a îndeplinit tabelul de evidență a folosirii timpului de muncă a angajaților instituției pe care o conduce, unde la poziția a 3-a, știind cu certitudine că Nicula Margareta nu este angajată a instituției și nici nu a activat în perioada de tabelare a salariului, a introdus ilegal date oficiale false în tabelul de evidență a timpului de muncă și listele de salarizare, ce constituie documente oficiale, înscriindu-i pe numele Margaretei Nicula 23 zile lucrătoare. În baza tabelului îndeplinit, din contabilitatea primăriei s. Mereni, rl. Anenii Noi, Lidia Anton a ridicat ilegal suma de 1500 lei, care urma a fi achitată Margaretei Nicula, asumându-și ilegal atribuții de gestionare a banilor salariaților în alte scopuri neprevăzute, fiind folosiți banii ilegal de către Anton Lidia în alte interese personale, inclusiv repartizând sumele financiare indicate diferitor persoane la propria convingere și fără respectarea cerințelor legale, contrar destinației bugetului prevăzut pentru cheltuielile la achitarea salariilor angajaților grădiniței, prin urmare cauzând bugetului administrației publice locale a sat. Mereni, rl. Anenii Noi daune materiale în sumă de 1500 lei.
22. Astfel, instanța de apel stabilește că Anton Lidia Xx a comis infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova. după indicii calificativi: înscrierea de către o persoană publică. în documentele oficiale a unor date vădit false. precum si

falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale.

23. Subsecvent, Colegiul reține că în ședința de judecată a prime instanțe, inculpata Anton Lidia Xx, fiind audiată vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o și a declarat că banii care i-a primit pe numele lui Nicula Margareta nu i-a folosit în scopuri personale, dar au fost folosiți pentru necesitățile care au apărut la deschiderea filialei grădiniței din localitate, iar o parte din atribuțiile asistentului medical au fost îndeplinite de către dânsa, și anume a invitat toți părinții și le-a explicat ce trebuie să îndeplinească ca copii să fie primiți în instituție. A chemat lucrătorii din grădiniță și le-a spus să treacă controlul medical. În fiecare zi, dimineața ea venea și întreba, dacă careva copil e bolnav, apoi mergea în bucătărie și vedea care e starea lor, dacă se îmbolnăveau copii le dădea pastile, chema salvarea și anunța părinții. Mergea cu controlul în grupa nouă din grădiniță, ca să nu fie probleme din partea părinților, în fiecare vineri da darea de seamă câți copii au frecventat și câți au fost bolnavi. Răspundea de calitatea produselor care erau aduse de firme. Dacă nu era produsul calitativ, se scria proces-verbal și anunța primăria, citea instructajul la lucrători. Asta a fost multe luni cât nu a fost asistentul medical și ea activa singură. Știau toți că nu este asistentul medical, Vasilița Svetlana avea funcția de magazinier intendent. Ea a comunicat că este nevoie de găsit un asistent medical, ea s-a adresat în scris, dar nu a mai găsit pe nimeni. Doamna Nicula s-a concediat, după asta a fost angajată Paliu Liudmila, i-a dat instructajul, i s-a dat funcția, fișa de post. Dânsa a mai lucrat mai înainte la grădiniță și cunoștea lucrul. Paliu L. a mers în concediu și în locul ei a fost pusă Nicula Margareta. Ea real nu era, dar cu permisiunea primarului a emis acest ordin, a recunoscut și d-na Stratu N. contabilă șef la primărie, iar primarul acum nu recunoaște măcar că deține și înscriere cu el. Periodic mergea și vedea dacă dânsa își îndeplinea funcția. Anterior când lipsea sora medicală L. Paliu o înlocuia ea. S-au făcut economii foarte mari, nu a fost realizat tot bugetul la salarizare pe anul 2014, ceea ce era programat la salariu s-a făcut economie nu s-au alocat tot. Au fost persoane care nu le-a angajat, dar le-a achitat munca. Acești bani i-a dat din buzunarul său. Nu avea nici o ieșire din situație, dânsa a dorit să facă pentru copii mai bine. A dorit să facă față, numai ca grădinița să funcționeze în regim normal. A luat recipise de la persoanele care prestau servicii la grădiniță ca să se asigure că a achitat aceste cheltuieli. Pentru grădiniță erau bani pentru benzină, dar taloanele așa și nu a primit. Cunoaște că de la capitolul salarizare nu-i posibil de făcut modificare la buget. Banii au fost transferați la o firmă pentru benzină, care urma să-i dea tichete, dar primăria folosea în interesul său aceste tichete. Pentru transport i s-a dat 5000 lei, ea mergea și cerea tichete pentru benzină, care au fost luate în septembrie 2014, (f.d. 246, vol. I).
24. În ședința instanței de apel, inculpata nu s-a prezentat.
25. În continuare, Colegiul penal analizând și apreciind declarațiile inculpatei prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, din punct de vedere al pertinenței, concludenței și utilității lor le apreciază ca ne fiind corespunzătoare adevărului, or inculpata a oferit astfel de depoziții în sensul de a se eschiva de la răspundere penală, mai mult, declarațiile inculpatei se combat prin probele ce vor fi analizate în continuare, care coroborează între ele.
26. Astfel, deși inculpata vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut-o, faptul comiterii acțiunilor infracționale imputate acesteia este dovedită prin declarațiile reprezentantului părții vătămate Salcuțan Eugeniu care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că activează în calitate de primar a s. Mereni din 2011. În perioada octombrie-noiembrie 2014 a fost degrevat pe motivul incompatibilității cu faptul participării în scrutinul electoral pe lista de deputați al Partidului Liberal. În perioada data atribuțiile au fost îndeplinite de către Roșca Aurelia, care este Viceprimar a satului și actual. APL Mereni dispune de Grădinița „Andrieș” blocul I și Blocul II, unde Șefa instituției în ultimii 30-40 ani este d-na Anton. Grădinița în toate timpurile și până în prezent se află la contabilizare în cadrul primăriei Mereni, în gestiunea Primăriei. Confirm legislației muncii și a regulamentelor interne, toate actele ce țin de retribuirea muncii sunt îndeplinite de către șefii de instituții, în cazul dat de grădiniță se prezintă lunar în contabilizarea primăriei. Către primar se prezintă lunar tabelul de pontaj de către șefa grădiniței, contabilitatea în funcție de ore calculează salariul. În lista de pontaj este lista la toți salariații. În octombrie 2014 era degrevat din funcție, când a venit înapoi la serviciu, în noiembrie d-na Viceprimar a examinat tabelul de pontaj, a depistat că a fost inclusă o persoană care era în Italia cu mama ei. Pentru a verifica dacă nu este o greșeală, deoarece s-au gândit că poate fi o greșeală mecanică, a dat la o parte lista și a solicitat un al doilea blanc sub pretextul că l-au pierdut. A doua oară a venit aceeași listă. Nicula Margareta, figura că lucra în funcție de soră medicală în Grădinița „Andrieș”. A depistat în luna noiembrie și a solicitat de 2 ori și s-a adus aceeași listă, când a verificat din urmă era și pe luna octombrie tot această persoană Nicula Margareta introdusă. Pentru luna octombrie pe persoana Nicula Margareta a fost achitat salariul, pentru noiembrie urmau să fie achitați, de fapt nu cunoaște dacă s-a achitat pentru această persoană în luna noiembrie, contabilii crede că cunosc mai bine. A făcut tot posibilul pentru a rezolva pe cale amiabilă, a încercat prin cale internă să rezolve, dar nu a mers nimeni la întâmpinare, știind că tănuirea este și ea infracțiune a sesizat organele de drept conform atribuțiilor directe. Banii sunt din bugetul statului, sunt banii publici alocați instituțiilor care în mare parte vin din bugetul central. Banii care urmează a fi achitați grădiniței pentru salariu vin din bugetul central al statului. Cheltuielile curente sunt efectuate de primărie la demersul conducătorilor destinați finanțării instituției. Ori de câte ori a fost necesar, s-a intervenit, d-lor au planificat surse pentru carburanți, care limita stocului planificat, pe un an bugetar, d-na îi i-a și îi cheltuie, ulterior efectuând act de rebut conform destinației că a suportat deșeurile, se face comisia de rebut care se i-a contabilitate pentru rebutarea carburanților. În instituțiile publice nu pot fi efectuate lucrări cu bani cheș, în afară de cazuri când sunt asociații legal constituite care dispun de contabilizarea lor. D-na Anton probabil că s-a adresat pentru a fi oferite unele surse. Este limită, în funcția de achiziție care urmează a fi făcută sunt contracte directe la bunuri și servicii până la 40 000 conform Legii achizițiilor publice și lucrări care se efectuează și se pot efectua prin negocieri directe, contractarea directă a unor sau altor agenți economici în vederea executării cărorva servicii sau lucrări. Nu există bani, există carburanți pentru transportare sau există bani bugetari și în cazul în care d-na încheie un contract pentru transportarea deșeurilor asta se face prin transfer la companie. Se contractează sau angajează o persoană fizică din localitate care îi plătește pentru combustibil, d-lui îi dă pașaportul tehnic, buletin, se face copie, se atașează la actul de rebut, se întrunește comisia care constată serviciul dat. Îl contrasemnează, îl aprobă și îl dau în contabilitate pentru rebutarea combustibilului. Actul se întocmește de șeful de instituții sau de persoana împuternicită, dar de regulă sunt șefii de instituții. Procedura de arătare a cheltuielilor unde s-au cheltuit banii, de exemplu pentru transportarea gunoiului se întocmește un act de șeful instituției. D-ei are dreptul să gestioneze liber aceste tichete, doar că trebuie să arate unde le-a folosit cantitatea de carburanți, se face act, se face comisia din minim 3 lucrători ai instituției care constată că 5 litri s-au transportat gunoiul la gunoiștea din sat, la care se anexează copia pașaportului tehnic a unității de transport, buletinul șoferului care conduce, după care actul dat îl semnează de comisie și se transmite la aprobare la primar și se transmite în contabilitate pentru a-l putea rebuta. Șeful se descurcă cum vrea. Nu exclude faptul că acest serviciu poate fi efectuat și prin căruță, însă urmează a fi justificate cheltuielile pe motorină. Fiecare șef de instituție trebuie să se descurce în limita normelor legale, în cazul dat dacă instituția dispune de servicii de gospodărie, de combustibil, pentru ce este nevoie de căruța. Sunt bani planificați pentru motorină și pentru benzină, în cazul în care și-a îndeplinit limita nu mai dau pentru că atât a fost planificat. În orice instituție publică dacă ți-ai consumat bugetul atât, înseamnă că s-au irosit aiurea banii

publici și nu s-au gestionat corect dacă nu au ajuns. Este probabilitate de a acorda suplimentar, prin diferite mijloace. Orice instituție publică lucrează pe buget planificat, nu oferă nimeni, d-lor au planificat pe trimestru sau pe lună banii. Se planifică în mare parte se i-a prin metoda analogică, cam cât s-a folosit cam atât și merge așa și se planifică analogic cam cât s-a consumat în an cu un coeficient mic în funcție de temperaturi când este iarna, respectiv, carburanții sunt planificați pentru consumul lunar, dacă s-a finisat limita de exemplu pe luna octombrie, se taie din noiembrie. Astea sunt întrebări mai oportune pentru contabilitate. Nu poate să spună dacă pentru luna octombrie a avut planificarea aceasta de combustibil pentru aceste necesități. Bugetarea se face până la 20 decembrie în fiecare an. Este blocul II, a fost planificată, preconizată a începe activitate în februarie, dar a început-o în octombrie. Bugetarea a fost făcută în decembrie 2013 dacă pentru 2014. Ei au avut bani, Anton Lidia a fost angajată la activitatea deschiderii filialei, deoarece face parte din instituția d-ei. Nu există nici decizie sau altă dispoziție unde se împuternicește d-na Anton și se obligă să deschidă filiala grădiniței. Este șef de instituție, ei nu beneficiază la careva adaosuri la salariu, este un alt bloc sub aceeași instituție. S-a majorat numărul de copii prin deschiderea altui bloc în aceeași curte. Din economiile la instituții pentru 2014 circa 400 mii lei au rămas din economie, nu au fost cheltuiți pentru grădiniță și au rămas în soldul disponibil la primărie. În 2015 la începutul lunii ianuarie au avut circa 400 mii lei economie, bani neutilizați la grădiniță, care a venit în economie pe anul precedent sold disponibil la primăria Mereni. De când este primar Lidia Anton a fost șefa de instituție, în prezent tot este ea. Este decizia Consiliului local cu privire la aderarea la Proiect Parteneriat Global pentru verificare, parteneriatul dat a fost realizat de Ministerul Educației și UE, Banca Mondială, contribuția a fost de un milion și cinci sute și ceva de mii și contribuții a UE de 480 de mii, sunt achizițiile publice pentru selectarea agentului economic, este schimbul de destinație a încăperii sunt un șir de decizii care demonstrează intenția APL pentru a face un bloc nou a grădiniței. Persoana responsabilă a fost el, este președintele Grupului de Achiziții, toate contractele care au fost încheiate au fost încheiate de dânsul. Anton Lidia probabil a fost președintele a focusat grupurilor la faza inițială de elaborare a pachetului de aderare la acest proiect. La deschidere toți au participat. Nu a dat însărcinări, este de regulă atribuțiile șefilor de instituții de a se ocupa de deschiderea blocului nou, pentru întreținerea celui vechi. Nu sunt indicații directe, este contract încheiat de șefii de instituții a grădiniței. În octombrie 2014, d-na director i-a dat un reproș că la casa de cultură tot este un caz analogic cu o persoană care nu era în sat, respectiv a verificat nu s-a stabilit astfel de chestii, se invocă un caz analogic pentru a demonstra că a fost așa ceva, nu este așa caz. Bani salariaților, prin intermediul Direcției Finanțe Anenii Noi se transferă la contul APL pentru salarizare. Nu poate să spună dacă este a primăriei suma, este cert sunt bani publici. Sunt bani din bugetul de stat destinate pentru finanțarea instituțiilor de învățământ. Nu cunoaște dacă suma luată de Anton Lidia a fost cheltuită și la ce s-a utilizat anume. El credea că a fost achitată la contabilitate înapoi. Sora medicală este Ludmila Paliu, este dificil dat fiind faptul că salariul este de 1700 lei, acum nu are soră medicală. Cât a fost Margareta Nicula ele erau 2, ea a lucrat cândva soră medicală, acum de 3 ani este peste hotare, cât timp este d-na Ludmila în concediu a pus-o pe Margareta în locul ei. A telefonat-o în Italia pe Margareta și a întrebat-o dacă ea este la curent că actele îi sunt la grădiniță că este angajată acolo, ea s-a speriat și a spus că nu știe nimic, că demult este plecată, actele nu le-a luat din instituție, ea s-a concediat din serviciu trebuie se fie și cerere, trebuie să fie un ordin probabil că este în instituție. Logic și legal nu are cum instituția să lucreze fără soră medicală, în caz contrar se închide instituția. Din câte cunoaște sora medicală face stocul de medicamente lunar sau pe o perioadă care este gestionat pentru cabinetul medical, examinează copii în toată ziua, are atribuție cu meniurile, alimentație, respectiv intervine în cazurile carantinei, efectuează și controlul și tot. Adesea apărea problema aceasta fiindcă era doar o singură persoană, a fost și recent 2015, în 2014, nu ține minte, acum la moment chiar a rămas problema că nu are soră medicală. Nu ține minte dacă s-a adresat în 2014 Anton Lidia că nu are soră medicală. Admite că dacă nu era soră, cu salariu mic sunt mari de cadre. Trebuie de contactat direcția raională de învățământ, de făcut un borderou, de examinat în cazul dat situația și trebuie de rezolvat problema. Este problemă, d-lor sunt curaji de Direcția raională de învățământ ceea ce ține de tot cadrul acesta instructiv-educativ plus cadre ș.a. Nu a încercat să contactez Direcția raională de învățământ, fiecare instituție are șef. Se poate de făcut înlocuiri de unități dar nu cu oameni din străinătate, ci cu oameni de pe loc care pot să execute munca asta chiar dacă este farmacist și îndeplinește atribuțiile de medic. Din octombrie 2014 nu cunoaște cine a îndeplinit această funcție real, nu s-a interesat. A spus întotdeauna că trebuie să fie omul real care real poate să presteze munca dată, putea să angajeze un om, să stea lângă el să îl învețe și să facă lucrul acesta, dar un om care este pe loc, dar nu un om eliberat din muncă de 2 ani cu ordinul de eliberare și ordinul de angajare fără știrea lui, (f.d. 167, 168, vol. I).

27. Fiind audiat în ședința instanței de apel, reprezentantul părții vătămate a precizat că este de acord cu sentința primei instanțe, indicând că a fost anterior audiat, susține declarațiile oferite anterior, nu cunoaște ce interes a avut inculpată în urma acțiunilor date.
28. Succesiv, declarațiile martorului Stratu Natalia care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că activează în calitate de contabil șef la primăria din s. Mereni din 2004. O cunoaște pe Lidia Anton, sunt în relații bune. Grădinița „Andrieș” face parte din cadrul primăriei, este o instituție subordonată primăriei Mereni. Nu deține cont în bancă, este un singur cont în bancă în primăria Mereni, acum se numește contul IBAN, dar au fost conturi trezoriare. Toate transferurile, toate plățile sunt achitate de primărie, sunt efectuate de către contabilitatea primăriei, însă toate instituțiile din cadrul primăriei are bugetul său aparte, grădinița are bugetul său aparte. Până în 2015 bugetul grădiniței era planificat după executarea din 2013, de către Direcția Finanțe Anenii Noi, în coordonare cu primăria. Din 2015 până în prezent bugetul grădiniței este format și planificat la nivelul Ministerului Finanțelor în dependență de numărul de copii, în Buget intră retribuirea muncii, contribuțiile și asigurarea medicală, plata mărfurilor și serviciilor. Bugetul grădiniței poate fi rectificat pe parcursul anului când nu sunt planificate niște articole, dacă apar niște necesități suplimentare. Cheltuielile prevăzute la un articol în bugetul grădiniței dacă este posibil de trecut la alt articol se permite. Dacă rectificarea este de la un articol la altul, se face prin dispoziția primarului, în cazul când are loc micșorarea sau majorarea bugetului se face prin Decizia Consiliului local din localitatea dată. Din gestionarea grădiniței poate avea loc prin alte plăți, de donații surse, însă tot urmează să fie tot prin decizia Consiliului local în acest caz sunt donații și sponsorizări. În cazul când un sponsor donează o sumă anumită pentru grădiniță, se convoacă ședința Consiliului, se mărește partea de venituri și partea de cheltuieli conform necesităților parvenite, în cadrul grădiniței „Andrieș” nu activează și nu este înregistrată careva asociație obștească, în cazul retribuirii muncii a unei instituții la primărie se prezintă tabelul salariaților în care se include lista salariaților în care sunt incluse activitatea orelor de muncă și dacă sunt careva schimbări se anexează ordinele, foile de boală, însă calcularea se efectuează de către primărie, conform tarifelor stabilite la 01.09. în fiecare an. Ea ca șef contabil la primărie nu are tangență cu aceste liste care se prezintă de șeful instituției, în cazul lipsei unei persoane se prezintă de către Șefa instituției ordinele emise de dânsa, ca motivare. Legalitatea acestor ordine poate și se verifică, dar la ei nu se verifică. Tabelul de frecvență a lucrătorilor este transmis la primar, este aprobat de primar, apoi vine în contabilitate, după care se calculează salariul. Au salariați la card și au salariați la numerar. La grădiniță sunt pe card, dar care vin și înlocuiesc primesc salariul în numerar. Nu se permite ridicarea salariului de altă persoană, numai dacă este în baza procurii se eliberează salariul. În luna octombrie a fost sunată de d-na Lidia, la sfârșit când se perfecta tabelul, a fost întrebată dacă este posibil de a o înlocui pe sora medicală Nicula Margareta pe d-na Portas Ludmila, pe motiv că d-

na Portas a plecat în concediu medical și instituția nu poate activa fără sora medicală. Ea nu a văzut vre-o problemă, ținând cont că d-na Nicula a activat în calitate de soră medicală, i-a răspuns că nu este nici o problemă, știind că ea a activat în calitate de soră medicală anterior. Ulterior, era indicată familia Nicula în tabel. La moment când a fost întrebată, nu cunoștea că d-na Nicula nu este în țară. A aflat că Nicula M. nu este în țară, în luna noiembrie, a fost depistat de Roșca Aurelia colega de serviciu. Instituția nu poate activa fără soră medicală, înlocuirea lui Nicula M. a fost necesară, deoarece instituția nu putea să activeze fără soră medicală, a ales că atunci a fost deschis o filială a grădiniței s-a majorat numărul copiilor de la 140 la 220 de copii. Nu era posibil deschiderea instituției fără lucrătorul medical. Mai târziu a aflat că nu este în țară, la moment a aflat în luna noiembrie, dar ea pleca venea, dacă nu greșește din Italia. Nu cunoștea că M. Nicula vrea să lucreze în calitate de soră medicală, nu are de unde să cunoască. Anton Lidia a fost prezentă când s-a eliberat salariul, nu a considerat ceva ieșit din comun dacă d-na Lidia s-a apropiat și a ridicat salariul pe luna octombrie, d-na contabilă i-a eliberat salariul Lidiei Anton. În locul surorii medicale a făcut meniul și a îndeplinit atribuțiile surorii medicale d-na intendentă a grădiniței Vasilița Svetlana, când s-a eliberat salariul la începutul lunii noiembrie. D-na Lidia nu avea dreptul să îl primească. A aflat după calcularea salariului, în luna noiembrie ei deja cunoșteau că nu este în țară M. Nicula. A înțeles că a comis o eroare când a eliberat salariul, pentru încălcarea dată a fost sancționată și ea și contabilă. Rectificarea poate avea loc în undeva 5-6 zile. Când este rectificare de la un articol la altul este necesară dispoziția primarului, în alte cazuri prin decizia Consiliului când are loc majorarea sau micșorarea sau corelarea. D-na Lidia îi spune deseori că duce gunoiul ori cu căruțașul, însă nu poate să justifice cheltuielile, deoarece nu este planificat serviciul de căruțaș. Sunt planificați bani pentru procurarea combustibilului, dar pentru depozitarea gunoiului nu este prevăzut în buget așa cheltuieli, și nici în clasificarea bugetară. Pentru a efectua procedura legală este nevoie de un set de documente legale, este foarte anevoios, ca de exemplu certificat de înregistrare a întreprinderii, un deviz de cheltuieli, un proces de îndeplinire a lucrărilor. În buget sunt planificați bani pentru procurarea benzinei și motorinei, ei în acest sens eliberează tichete și cu aceste tichete de benzină motorină se achita pentru transport, pentru necesități. Dacă nu se greșește tichete s-au eliberat până în luna septembrie 2017, conform registrului de evidență a tichetelor, atât a permis bugetul instituției, dar au fost epuizate în luna septembrie în legătură cu deschiderea filialelor. Nu poate spune în ce lună s-au procurat aceste mărfuri. Nu cunoaște din ce surse putea fi adusă marfa în luna octombrie 2014. În s. Mereni nu funcționează o întreprindere locativ comunală. Ei nici nu au avut așa întreprindere. O persoană fizică poate presta servicii, dacă dispune bugetul de finanțe, cu avans în bugetul local, bugetul de stat nu se permite. Pentru persoana fizică trebuia să prezinte un cont în bancă, copia la actul de identitate și act deviz de cheltuieli. Documentele acestea dacă se prezintă și dacă întreprinderea dispune de buget, se permite, dacă nu sunt bani disponibili se refuză verbal, crede nu are cont în bancă căruțașul. Anterior a mai fost cazuri când s-au epuizat tichetele, d-na Lidia se clarifica cu toate, nu a fost niciodată nepermis rectificarea, cât timp este nevoie de rectificare se rectifică. D-na Lidia nu a cerut rectificare, chiar dacă se adresa să elibereze tichet, tot timpul spuneau să între la primar. A fost adresări că nu are cu ce duce, nu are cu ce face, dar nu ea răspunde, este persoană care duce răspunderea. Prin faptul că a contribuit și a avut loc deschiderea filialei instituției cu toate neajunsurile, consideră că d-na Lidia a procedat omenește. D-na Lidia venea în contabilitate și spunea că a adus marfă, atâta tot, în octombrie nu a avut disponibilitate de tichete. În afară de căruță, în sat există alte companii de transportare a mărfii în anii precedenți, referitor la combustibilul în 2014 au rămas fără surse de acoperire a procurării combustibilului pentru transportarea mărfii și a altor servicii. Până atunci nu își aduce aminte dacă au fost așa cazuri când să fie epuizați toți banii destinați pentru procurarea combustibilului. Sunt cazuri când dacă se cheltuiesc bani din subdiviziunile primăriei, primăria poate acoperi cheltuielile din bugetul ei. Nu știe cât costă căruțașul, serviciile de evacuare a deșeurilor este undeva 1000-1200 lei la companii. În istoria primăriei nu au fost prezentate niciodată ca confirmare serviciile unui căruțaș. Nu poate să spună, nu cunoaște că au fost planificat 6000 lei cheltuieli pentru transport însă au fost alocate de suma de 4000 lei. A trecut timp și nu poate să își aducă aminte evidența contabilă la 5 instituții, nu este coordonator și nici ordonator de buget, nu este responsabilitate la îndeplinirea bugetului, (f.d. 175-177, vol. I).

29. Fiind audiat în ședința instanței de apel, martorul a indicat că confirmă declarațiile oferite anterior, precizând că datorită inculpatei Anton Lidia în satul Mereni este grădinița Andrieș. Tabelul de pontaj a fost prezentat de către Anton Lidia. Anton Lidia l-a prezentat primarului pentru aprobare apoi la contabilitate. Anton Lidia a telefonat-o și a întrebat-o dacă poate să o înlocuiască pe doamna Nicula. Când s-a reîntors din concediul de maternitate nu a cunoscut că doamna Nicula nu este în țară. În anul 2014 nu a cunoscut că doamna Nicula este plecată peste hotare. Tot ce ține de activitatea grădiniței cunoaște primarul și șeful instituției. A cunoscut că șeful instituției s-a adresat cu întrebarea că nu are soră medicală. Pe teritoriul satului au fost patru instituții preșcolare. Nu cunoaște dacă administrația cunoștea despre faptul că este angajată persoana care de fapt este plecată peste hotare. Din câte cunoaște urma să-i fie suspendată activitatea și să fie angajată o altă persoană.
30. Declarațiile martorului Vasilița Svetlana care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că o cunoaște pe Anton Lidia, deoarece este directorul Grădiniței, ea este ca subalternă. Ea lucrează de mulți ani anume în funcția asta. Reieșind din atribuțiile de serviciu pe care le are, răspunde de alimentația copiilor, face comandă de producția din are urmează să se pregătească mâncare, întocmește meniul cu sora medicală, primește marfa și o dă la bucătari, în fiecare zi reieșind din nr. de copii, repartizează producția bucătarilor. Are grijă ca producția să fie într-o stare bună, calitativă, a normelor sanitare. Când ceva produse se strică anunță șefa grădiniței. La moment este sora medicală, dar a fost o perioadă când nu era. A lucrat soră medicală Lumina Pali, apoi ea a scris cerere de eliberare și o perioadă nu a avut soră medicală. Acum deja este soră medicală. Soră medicală nu era, fiecare educator răspundea de copii. Atribuțiile surorii medicale ce ține de meniu ea le îndeplinea, în acest timp nu a avut adăugări la salariu. Nu a avut careva adaosuri la salariu, i-a dat d-na Lidia 600 lei pentru lucrul dat. Până la situația dată nu a fost așa ceva, a fost unica dată când a îndeplinit atribuțiile și i-a dat, este angajată cu 1,5 salariu. Pentru intendent un salariu și pentru magaziner jumate de salariu. D-na Lidia i-a dat 600 lei pentru că a lucrat adăugător. Volumul de lucru erau foarte mare, deoarece s-a deschis a doua filială. D-na Lidia s-a ocupat de lucrătorii care au fost primiți, fiecare trebuia de trimis pentru trecerea controlului medical, atât copii cât și lucrătorii, pentru pregătirea întregului proces pentru deschiderea noi filiale a grădiniței și documentația. Nu poate să aprecieze în % volumul pe care îl îndeplinea conform atribuțiilor surorii medicale, dar la general poate să confirme că mai puțin de jumătate de lucru integral care îi revine surorii medicale din atribuțiile ei. Ea a îndeplinit atribuțiile ce țin de alimentație cât d- na Pali era în concediu, în acest timp, d-na Ludmila avea nevoie să se ducă în concediu d-na directoare a rugat-o. În perioada octombrie 2014 nu au fost neplăceri cu meniul, nu au fost controale. Datorită lipsei surorii medicale, grădinița a mers în curs normal, careva obiecții pentru perturbări la activitate nu au fost. Nu au fost înaintate careva pretenții, nici din grădiniță, nici din părinți sau de către primar la faptul că grădinița a activat fără soră medicală. Ceea ce ține de funcția surorii medicale, le îndeplinea d-na Anton, ultima a vorbit cu educatori ca să fie mai atenți. Nu a avut probleme, toți au lucrat, munca s-a făcut, în acea perioadă, d-na Aurelia viceprimarul a dat nr. de telefon al unui căruțaș care a venit și s-a luat gunoiul, d-na Lidia i-a dat și ea îi transmitea căruțașului, de fiecare dată plătea 100 lei, dar a achitat când venea și încărcă undeva de 3 ori, când se grămădea gunoiul îl suna el venea și încărcă. Dacă s-a înțeles că...

- bani care îi transmiteau nu caruș și dădea d-na Lidia. Bani aceștia au mai fost folosii pentru achitarea unor servicii, cum este transportarea altor necesități și reparații. Nu a văzut personal că achita bani cheș, dar vedea că ceva se repară. Au fost cazuri când îi achita bani cheș persoanei care repara ușile și altele. Nu cunoaște câți bani se transmiteau. Nu cunoaște ce mărfuri s-au procurat, cât s-a achitat. Au fost cazuri când se aduceau din market de la Chișinău. Din spusele d-nei Lidia spunea că nu are cu ce aduce marfa, nu are motorină, până la urmă marfa a fost adusă cu mașini, a achitat d-na Lidia. Nu cunoaște dacă a folosit bani în interes personal. De obicei, înainte se rugau și la altcineva ca să ducă gunoiul, la momentul actual nu a dus gunoiul pentru că nu avea transport. A fost la fiică în SUA, jumate de an nu a lucrat, în această perioadă nu știe ce s-a făcut, dar de când a venit gunoiul era grămădit pe perioada iernii. În general cât era colhozul se dădea transport, se rugau la cineva, de la primărie a avut ajutor, când și cum, (f.d. 180-181, vol. I).
31. Declarațiile martorului Lungu Galina care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că activează în calitate de contabil din 23.12.2008 la primăria Mereni. Grădinița „Andrieș” este o instituție din subordinea primăriei Mereni. Tot ce ține de venituri salariale, se acordă de primărie. Anul precedent s-a luat hotărâre ca să fie finanțarea de Bugetul de stat prin intermediul Primăriei. Până la 2015 totalmente grădinița era în subordinea primăriei, însă din 01.01.2015 finanțarea este de la bugetul de stat prin intermediul primăriei. Salarizarea la grădinița de copii din Mereni are loc după următoarea procedură: conducătorul instituției d-na Lidia prezintă tabelul de pontaj cu ordinele însoțitoare care confirmă micșorarea cadrelor, cine pleacă în concediu, pe foaie de boală și alte. Acțiunea sa constă că primește tabelul și ordinea și este o bază pentru calcularea salariului. Conform fișei de tarifare care este aprobată de contabil și confirmată de direcția educație, primar și contabil șef, se înscrie salariul în tabel și se calculează salariul, verificarea prezenței persoanelor nu stă în competența sa. Sora medicală în luna octombrie 2014 se afla în concediu și ca soră medicală a fost indicat d-na Margareta Nicula. Era ordinul d-nei Nicula că s-a angajat, d-ei a lucrat mult timp ca soră medicală, la acel moment nu cunoștea că este plecată, deoarece pe urmă a aflat că nu era în teritoriu, însă lucra în Italia, ea periodic se duce și vine. Salariul lui Nicula a fost ridicat de d-na Anton Lidia. Ca atare este o abatere, dar mai sunt niște factori umani, a crezut că sora medicală este ocupată și d-na Lidia fiind ca șefă a instituției a ridicat salariul și a eliberat ea personal salariul Lidiei Anton, d-ei s-a adresat să îl elibereze. Conform legii trebuia să vină Nicula Margareta să primească banii. Altfel, putea să primească o altă persoană în baza unei procuri. A aflat că M. Nicula nu este în țară după ceva timp. Nu a discutat cu A. Lidia pe tema aceasta când a adus lista de pontaj, despre faptul că M. Nicula este la lucru sau nu. Real nu cunoaște cine a îndeplinit funcția de soră medicală. A fost pedepsită, i s-a aplicat mustrare, pentru această încălcare, prin dispoziția primarului. Nu cunoaște unde s-au folosit acești bani. Carburanții se procură pentru toate instituțiile, fiecare instituție se adresa și se elibera, în octombrie - noiembrie 2014, pentru grădinița „Andrieș”, nu ține minte. Nu ține minte cazuri, bugetul grădiniței este un buget foarte mare, în fiecare an rămân bani nevalorificați, în 2014 au rămas bani. Chiar dacă rămân bani ei au posibilitatea de a modifica la acel articol. Atunci când rămân bani, nu poți să îți minte, în toți anii au rămas bani la grădiniță. Când este o solicitare este o necesitate de a procura ceva, trebuie să fie facturile. La momentul acela dacă erau tichete eliberau, dar au fost cazuri că nu le eliberau. În legătură cu deschiderea noii filiale a grădiniței, nu cunoaște dacă a avut loc adresări, deoarece sunt adresate către primar. Nu cunoaște să se fi adresat că nu se ajung tichete pentru efectuarea cărora servicii în legătură că s-a deschis filiala, (f.d. 182-183, vol. I).
32. În ședința instanței de apel martorul a indicat că susține declarațiile oferite anterior, precizând că Nicula Margareta era inclusă în tabelul de pontaj o lună din câte cunoaște la acel moment, sora medicală era în concediu, inculpata a inclus alt colaborator, deoarece instituția nu putea activa fără soră medicală. Bani îi prima Lidia Anton. Ea a spus că o să-i transmită ulterior. Acești bani ea i-a eliberat lui Anton Lidia. Anton Lidia a semnat că a primit banii sub semnătură fără procură. Primarul era la curent că au fost eliberați banii fără procură. Grădinița fără soră medicală nu poate să activeze, Anton Lidia a inclus-o în tabel pentru ca grădinița să poată activa.
33. Declarațiile martorului Cerchina Tatiana care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că pe d-na Anton o cunoaște ca directoare a grădiniței, este o fire mai sociabilă. În 2014 i-a propus să se ducă la o bază să cumpere careva detergenți, era 15.12.2014 ține minte, deoarece a născut o prietenă de a ei. Cu transport a adus detergenți la grădiniță, a ajutat-o cineva și a dus marfa. Pentru aceasta a cerut 150 lei pentru motorină. A adus marfa de pe str. Muncești, or. Chișinău. D-nei i-a achitat cheș, dar nu a întrebat din ce surse, copilul său frecventa grădinița mai veche, ea are 2 copii, unul merge în grădinița nouă. S-a târăganat cu deschiderea grădiniței noi, s-a deschis foarte greu, fetița sa avea 4 ani, undeva 70 copii nu frecventau atunci grădinița pentru că nu încăpeau. Pentru banii primiți a scris o recipisă, confirmă că pe recipisă este semnătura sa. Crede că s-a adresat pentru că avea nevoie, credea că nu are cine să o ajute, pe moment nu a întrebat. Nu cunoaște dacă primăria oferă transport grădiniței, doar dacă în cazuri foarte rare. Cauza că s-a deschis grădinița nouă mai târziu, știe că foarte greu dar din a cui cauză nu știe. Primăria spunea că careva documente nu sunt în regulă, i-a spus că ea trebuie să iasă la lucru, dar primarul i-a spus că îi va telefona, i-a fost obijduitor că copilul vecinei avea 2,5 ani și mergea la grădiniță, dar a ei de 4 ani stătea acasă. A scris cerere, controale medicale a trecut. Când a mers la controlul medical a fost la medicul de familie, dar la grădiniță nu era, nu a fost la medicul grădiniței. Lidia Anton referitor la recipisă, a spus că duce o evidență a banilor, ea nu a dat întrebări. Ca părinte, când s-a deschis filiala s-au colectat bani, primarul a strâns, pentru reparație nu s-a colectat, (f.d. 239, vol. I)
34. Declarațiile martorului Nuța Mariana care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că o cunoaște pe d-na Lidia de când a venit în s. Mereni și a dorit să înmatriculeze primul copil la grădiniță în anul 2013, dumneaei era directorul Grădiniței. Ea are doi copii în grădiniță și este membru și președinte a comitetului părintesc și era la curent cu toate problemele. A fost rugată la soluționarea diferitor probleme care apăreau, a fost foarte uimită că având în cabinetul său atâtea diplome ca cel mai bun director, d-nei rezolva diferite probleme, dacă s-ar dedica fiecare om lucrului atât de mult ar trăi mai bine. Ea are mașina personală „Hiundai Dex” și a fost rugată în diferite circumstanțe, pentru a aduce pentru grădiniță pentru că este nevoie, a fost ea, dar a luat două ori bani pentru motorină, a dorit să facă bine. Pentru faptul că a ajutat, ea doar de două ori a luat bani pentru motorină, nu își amintește dacă a semnat undeva, d-ei spunea că îi dea pentru motorină pur omenește, ea de multe ori nu dorea să ia. Nu crede că d-ei a lăut bani pentru interese personale, a luat câteva seturi de literatură le ducea la grădiniță, nu a auzit ca careva bunuri să le folosească în interes personal, ea se dedică întru totul grădiniței. Copii deja nu mai frecventează grădinița din anul trecut. La început în anii 2005-2006 era Asociația părintească care avea statut, ei strângeau bani, fiecare grupă aduna bani și când apărea o problemă ei hotărâu probleme de ordin material. Ei achitau doar pentru alimentație, la primărie, le veneau chitanțe și se duceau și achitau fiecare părinte. Înainte de a aduce copilul la grădiniță trebuia să treacă asistența medicală, nu crede că există într-o instituție de învățământ fără asistent medical. Când s-a deschis grădinița nouă nu a avut treabă, ei au fost în grădinița veche. Cunoaște că nu se ajungea bani, erau niște întârzieri cu medicina preventivă, nu s-a deschis la timp, s-a întârziat mai târziu pentru că nu corespundeau careva cerințe și nu era autorizație, (f.d. 241, vol. I).
35. Declarațiile martorului Țiganu Ion care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că o cunoaște pe d-na Anton, din sat este locuitoare a satului Mereni. A fost cu mașina și a adus mărfuri la grădiniță. El are automobil de model „WV”. La moart

- cu sau, este locuitor al satului Mărcușeni. A fost cu mașina și a dus marfa la grădiniță, și are autoturism de model „Vauxhall” și a rugat de mai multe ori să meargă cu mașina sa să aducă marfa la grădiniță. Îi dădea 200 lei pentru fiecare dată când se ducea cu mașina după marfă. A fost de vre-o două ori cu mașina, poate că a fost și până la toamna 2014 poate că și după, nu ține minte data, în acea perioadă a fost de vre-o două ori, de fiecare dată îi achita 200 lei. D-na Lidia spunea că nu avea transport, ea știa nr. lui de telefon și îl suna să o ducă, dar altceva nu i-a spus. Acolo erau cutii, jucării, el nu se uita prin ele. La „Metrou” a fost cu d-na Lidia, nu ține minte dacă mai înainte, se duceau la Chișinău și se spunea unde să se oprească, pe la baze se duceau. În afară de serviciu de transport, a reparat două uși de termopan la grădinița veche, asta a fost toamna, și la fel i-a achitat 150 lei pentru fiecare ușă, a schimbat furnitura de la două uși de la intrare, a primit 300 lei. A scris și a semnat că a primit banii de la d-ei. Recipisele prezentate confirmă că sunt scrise de dânsul. Nu cunoaște de unde îi dădea banii, el spunea cât costă d-ei îi aducea, crede că achita din buzunarul ei. Confirmă că semnăturile de pe recipisă sunt ale sale și confirmă că a primit bani de la doamna Lidia pentru transport și pentru reparație, (f.d. 242, vol. I).
36. Declarațiile martorului Lungu Veaceslav care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că pe d-na Anton Lidia o cunoaște de la grădiniță, nu sunt în relații de rudenie, în perioada 2014-2015 a dus cu căruța gunoi de la grădiniță, d-na Viceprimar, d-na Roșca l-a întrebat dacă nu dorește să facă un ban și dacă are timp, el fiind cu căruța a acceptat. A dus gunoiul de 2 sau 3 ori, de fiecare dată îi dădea câte 100 lei d-na Lidia. Doamna Lidia știe că el duce gunoi, că nu importă dacă este jumătate sau plină căruța, crede că știa că o rută este 100 lei, la primărie tot a dus și la primar tot a dus. La primărie tot ducea altceva, tot îi dădea bani, care era director, cui îi ducea marfa acela îl achita, serviciu cu căruța a făcut și la oameni și la primărie. Pentru serviciile care el le făcea cu căruța nu eliberează nici o chitanță, nu îi dădeau chitanțe, el nu lucrează oficial, căruța este personală. El nu atrage atenția la om la față, îi achita și el se încărca și se ducea. I-au fost dați banii și s-a semnat pe foaie că a luat câte 100 lei de rută pentru serviciu la grădiniță. Nu cunoaște din ce bani i-au fost achitate serviciile de către d-na Lidia, crede că de la grădiniță că mai lua banii de acasă; (f.d. 244, vol. I).
37. Declarațiile martorului Ceban Feodor care în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a declarat că activează din anul 1978 în aceeași instituție, face control de 2 - 3 ori pe an în instituțiile date. Când s-a deschis filiala grădiniței din s. Mereni în anul 2014 a fost solicitat de primărie, să meargă să vadă dacă instituția corespunde, deoarece s-a făcut reprofilare din școală muzicală în grădiniță. Trebuia să vadă dacă încăperile date corespund normelor sanitare. A fost la acel control, reprezentantul grădiniței era Anton Lidia. Prima dată a fost cu domnul primar și au văzut încăperea. Inițial s-a stipulat de patru grupe, dar după ce a văzut încăperile au convenit că vor fi numai trei. A doua oră când a fost, au fost chemați de către d-na Lidia, după ce s-au încheiat toate lucrările să verifice dacă încăperile corespund cerințelor. Totul era în regulă după ce s-a făcut controlul el a scris că e posibil, apoi documentul a mers la medic. La acel moment persoana în funcția de medic asistent nu activa, la deschiderea grădiniței medicul asistent primește copii. Funcția data era la moment, dar poate era în concediu atunci, în toate cazurile dacă nu este răspunde șefa de grădiniță. Șefa de grădiniță îndeplinește tot, dacă nu este asistentul medical, pentru toate însărcinările în instituție răspunde șefa grădiniței. În orice instituție este o comisie de triere, meniul se face de șefa instituției, magazinierul și sora medicală, dar dacă lipsește asistentul medical atunci șefa grădiniței. Toți cu funcții de răspundere fac gustare la mâncare, nu a parvenit plângere că nu este asistenta medicală. După ce a dat avizul a mai fost la instituția dată cu controlul, asistenta medicală dacă era sau nu, nu mai ține minte. Dacă lipsește lucrătorul medical îndeplinește tot d-na directoare. Ei au permis deschiderea și tot. Doamna Lidia i-a anunțat în scris că nu are asistent medical. Nu crede că lipsa asistentului medical în instituție ar putea influența la darea unui aviz negativ la deschidere sau la suspendarea activității instituției, (f.d. 247-248, vol. I).
38. Consecvent, în ședința instanței de apel a fost audiat martorul Roșca Aurelia care a relatat că Anton Lidia îi prezenta tabelul de pontaj. Tabelele de pontaj le verifica, deoarece urma să le semneze. Tabelul de pontaj îl îndeplinește șeful instituției, la acel moment era primar interimar, a depistat că este inclus Nicula Margareta în tabelul de pontaj, dar de fapt este plecată peste hotare. A discutat cu inculpatul despre acest fapt, a cunoscut că este lipsa de cadre. Obligațiunile sorii medicale nu le îndeplinea nimeni.
39. Colegiul penal analizând și apreciind probele indicate supra prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, din punct de vedere al pertinentei, concluziilor și utilității lor le apreciază ca fiind veridice, utile, consecvente, pertinente, care coroborează între ele, și fiind cumulate combat depozitiile inculpatului, astfel, cele relatate de martori impun concluzia de a reține că Anton Lidia Xx a comis infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova – înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interese personale.
40. În aceeași ordine de idei, Colegiul consideră că culpa inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate ei mai este confirmată și prin sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale cum ar fi, Prin ordinul nr. 31-c din XXXXXXXXXX, emis de Anton Lidia s-a dispus de a acorda concediu Ludmiliei Palii din XXXXXXXXXX până pe XXXXXXXXXX pe care o va înlocui din 01.10.2014 până pe XXXXXXXXXX, pe 1.0% salariu d-na Nicula Margareta.
41. Colegiul penal analizând și apreciind sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, din punct de vedere al pertinentei, concluziilor și utilității lor le apreciază ca fiind dobândite cu respectarea normelor de procedură, fiind pertinente, concludente, utile, care coroborează între ele, dar și cu declarațiile martorilor analizate și apreciate supra, din care se atestă indubitabil că Anton Lidia Xx a comis infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova – înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interese personale.
42. Astfel, potrivit art. 51 Cod penal al Republicii Moldova, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală.
43. Conform art. 52 Cod penal al Republicii Moldova, se consideră componență a infracțiunii, totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă. Componențe infracțiunii reprezintă baza juridică pentru calificarea infracțiunii potrivit unui articol concret din prezentul cod.
44. Subsecvent, art. 113 Cod penal al Republicii Moldova, pledează că se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între fapte prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală. Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.
45. În continuare, Colegiul indică că potrivit art. 14 Cod penal al Republicii Moldova, infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Nu constituie infracțiune acțiunea sau inacțiunea care, deși, formal, conține semnele unei fapte prevăzute de prezentul cod, dar, fiind lipsită de importanță, nu prezintă gradul prejudiciabil al unei infracțiuni.

46. Colegiul din probele analizate și apreciate stabilește că ca fiind demonstrată vina inculpatei, or Colegiul Penal a apreciat ca fiind pertinente și concludente declarațiile martorului Salcuțan Eugeniu care a indicat că inculpata Lidia Anton îndeplinea actele ce țin de retribuirea muncii, respectiv, dânsa prezintă tabelul de pontaj în funcție de care se calculează salariul. În noiembrie 2014 s-a examinat tabelul de pontaj și a depistat că a fost inclusă o persoană în funcția de soră medicală, care se afla în Italia și anume Margareta Nicula. Pentru luna octombrie de asemenea a fost introdusă persoana Nicula Margareta, căreia i-a fost achitat salariul. În instituțiile publice nu pot fi efectuate lucrări cu bani cheș, în afară de cazuri când sunt asociații legal constituite care dispun de contabilitate. Din economiile pentru salariu de cca 400 mii lei, au rămas în soldul disponibil și puteau redistribuiți de către consiliu pentru ale necesității însă nu a parvenit nici un demers din partea Lidiei Anton.
47. Mai mult, declarațiile martorului Salcuțan Eugeniu coroborează cu declarațiile martorilor Stratu Natalia și Lungu Galina care au declarat că în luna octombrie 2014 au fost sunate de Lidia Anton și au fost întrebate dacă este posibil de a o înlocui pe sora medicală cu Nicula Margareta, pe motiv că doamna Portas a plecat în concediu medical și instituția nu poate activa fără soră medicală. Au aflat că Nicula Margareta nu este în țară, în luna noiembrie, de la reprezentantul părții vătămate, Roșca Aurelia.
48. Astfel, martorii respectivi au indicat că inculpata Lidia Anton au ridicat salariul pe luna octombrie 2014, care a fost calculat Margaretei Nicula.
49. Mai mult, Aurelia Roșca în cadrul instanței de apel a confirmat că a stabilit că în lista tabelului de pontaj era inclusă o persoană care nu lucra în acea grădiniță și nici nu se afla în țară la acel moment. Tabelul de pontaj era întocmit de către Anton Lidia, care era directoarea grădiniței „Andrieș”, ulterior acest tabel era prezentat la primărie pentru a fi autentificat, după care se transmitea la contabilitate pentru calcularea salariilor.
50. La fel, și martorul Vasilița Svetlana a indicat că în perioada octombrie-noiembrie 2014 funcția surorii medicale o îndeplinea d-na Anton Lidia.
51. Succesiv, din declarațiile martorilor Cerchina Tatiana, Nuța Mariana, Țiganu Ion și Lungu Veaceslav rezultă că în perioada 2014-2015 la rugămintea acesteia i-au efectuat mai multe servicii de transport, pentru care au fost remunerați cu sume bănești între 100 și 250 lei.
52. Astfel, din probele administrate și apreciate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, se reține că Anton Lidia ilegal a numit-o pe Nicula Margareta substituitoarea funcției deținută legal de către Paliu Ludmila pentru perioada XXXXXXXXXXX-XXXXXXXXXX, cu acordarea 1,0 % salariul, cât și ulterior a introdus-o în tabelul de evidență a timpului de muncă și listele de salarizare, pe salariata Margareta Nicula cu 23 zile lucrătoare. Retribuirea muncii acesteia în sumă de 1500 lei, personal a ridicat-o din contabilitatea Primăriei Mereni.
53. Astfel, prezența în acțiunile inculpatei a elementelor care caracterizează latura obiectivă a infracțiunii imputate, a fost demonstrate prin probele descrise, acumulate la faza urmăririi penale și cercetate în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond și instanța de apel, inclusiv procesul-verbal de examinare a ordinului de numire a Margaretei Nicula în funcție de soră medicală, cât și procesul-verbal de examinare a tabelului de evidență a folosirii timpului de muncă a angajaților grădiniței.
54. La caz, Colegiul va aprecia critic argumentele inculpatei Anton Lidia precum că nu a avut nici un interes personal din falsul tabelului de pontaj, deoarece toți banii încasați au fost cheltuiți pentru necesitățile grădiniței, neobținând careva foloase pentru sine, or, conform dispozițiilor art. 2 din Legea nr. 16 din 15.02.2008 „cu privire la conflictul de interese”, prin interes personal legiuitorul stabilește orice interes, material sau nematerial, al persoanelor care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora.
55. Inculpata Anton Lidia acționând în calitate de șef al unei instituții publice, finanțată de la buget, urma să activeze în strictă reglementare cu Legea nr. 397 din XXXXXXXXXXX „privind finanțele publice locale”, unde se statuează decontarea de plăți și surse financiare pentru diverse necesități, inclusiv pentru servicii de transport.
56. Astfel, se reține existența unor relații de muncă tensionate între inculpata Anton Lidia și primarul actual Eugen Salcuțan ce țin de activitatea ultimei în cadrul grădiniței „Andrieș”, prin urmare, aceasta a manifestat dorința de a dirija activitatea instituției fără solicitarea unor resurse suplimentare, a acționat ilegal în vederea obținerii unor interese personale.
57. De asemenea urmează a fi apreciate critic și argumentele inculpatei în partea în care s-a indicat că banii pe care i-a primit pe numele lui Nicula Margareta nu i-a folosit în scopuri personale, dar au fost folosiți pentru necesitățile care au apărut la deschiderea filialei grădiniței din localitate, or aceste declarații pe de o parte nu au fost probate, iar pe de altă parte indică la faptul că acțiunile inculpatei au fost ilegale.
58. Conchizînd, Colegiul stabilește că inculpata Anton Lidia Xx prin acțiunile sale a comis infracțiunea prevăzută art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, după indicii calificativi înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale, faptă care este pasibilă de răspundere penală.
59. În continuare, Colegiul indică că la numirea tipului și măsurii de pedeapsă, instanța ține cont de prevederile art. art. 6, 7, 61, 75 – 78 Cod penal al Republicii Moldova.
60. Conform prevederilor art. 61 alin.(1) Cod penal al Republicii Moldova, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Iar, potrivit alin.(2) al aceleiași dispoziții legale, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.
61. Conform art. 75 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Iar potrivit alin.(2) al aceleiași dispoziții legale o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.
62. Astfel, Colegiul, la individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatei, ține cont de prevederile art. art. 7, 61, 75

- Cod penal al Republicii Moldova și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.
63. Mai mult, urmează a fi reținut că din dispozițiile art. 75 alin.(1) Cod penal al Republicii Moldova, se desprind trei criterii generale cu valoare de principiu. Pedepsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată.
64. Ca urmare, pedeapsa penală este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Or, practica judiciară demonstrează că, o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.
65. Legalitatea pedepsei impune instanței obligația de a stabili pedeapsa în limitele fixate în Partea Specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal al RM.
66. Iar, individualizarea pedepsei constă în obligația instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului, necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și pedepsei penale.
67. După această clarificare, instanța accentuează că pedeapsa aplicată inculpaților trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului Penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.
68. Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.
69. Cuantumul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.
70. Pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.
71. La caz, privind gravitatea infracțiunii săvârșite, conform art.16 Cod penal al Republicii Moldova, Colegiul atestă că infracțiunile săvârșite de inculpat, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, se atribuie la categoria mai puțin grave.
72. Succesiv, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.
73. Astfel, în privința inculpatului careva circumstanțe atenuante, conform art. 76 Cod penal al Republicii Moldova, sau agravante, conform art. 77 Cod penal al Republicii Moldova, nu au fost reținute.
74. Conform art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, în vigoare la momentul comiterii faptei, înscrierea de către o persoană publică în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale, se pedepsesc cu amendă în mărime de pînă la 500 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 5 ani.
75. La caz, Colegiul consideră că în privința inculpatei Anton Lidia Xx pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, este justificată aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale.
76. În continuare, potrivit art. 60 Cod penal al Republicii Moldova, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat următoarele termene: a) 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare; b) 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave; c) 15 ani de la săvârșirea unei infracțiuni grave; d) 20 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni deosebit de grave; e) 25 de ani de la săvârșirea unei infracțiuni excepțional de grave. Prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și pînă la data rămîinerii definitive a hotărîrii instanței de judecată. În cazul săvârșirii de către persoană a unei noi infracțiuni, prescripția se calculează pentru fiecare infracțiune separat. Prescripția se va întrerupe dacă, pînă la expirarea termenelor prevăzute la alin.(1), persoana va săvîrși o infracțiune pentru care, conform prezentului cod, poate fi aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 2 ani. Calcularea prescripției în acest caz începe din momentul săvîrșirii unei infracțiuni noi. Curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvîrșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată. În aceste cazuri, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării. Însă persoana nu poate fi trasă la răspundere penală dacă de la data săvîrșirii infracțiunii au trecut 25 de ani și prescripția nu a fost întreruptă prin săvîrșirea unei noi infracțiuni. Aplicarea prescripției față de persoana care a săvîrșit o infracțiune excepțional de gravă se decide de către instanța de judecată. Dacă instanța nu va găsi posibilă aplicarea prescripției și liberarea de răspundere penală, detențiunea pe viață se va înlocui cu închisoare pe 30 de ani. Termenele prescripției de tragere la răspundere penală se reduc pe jumătate pentru persoanele care la data săvîrșirii infracțiunii erau minori. Prescripția nu se aplică persoanelor care au săvîrșit infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiuni de război, infracțiuni de tortură, tratament inuman sau degradant sau alte infracțiuni prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, indiferent de data la care au fost săvîrșite.
77. Astfel, infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, fiind raportată la art. 16 Cod penal al Republicii Moldova, se va considera o infracțiune mai puțin gravă.
78. Conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal al Republicii Moldova, termenul de prescripție este de 5 ani de la săvîrșirea unei infracțiuni mai puțin grave.
79. Totodată, potrivit art. 60 alin. (4) Cod penal al Republicii Moldova, cursul termenului de prescripție se întrerupe dacă în perioada acestuia se săvîrșește o nouă infracțiune pentru care poate fi aplicată pedeapsa cu închisoarea pe un termen mai mare de doi ani.
80. Prin aceasta se are în vedere că se pierde beneficiul timpului scurs pînă la comiterea celei de-a doua infracțiuni, moment care începe să curgă de la începutul primului termen de prescripție.
81. Iar, conform prevederilor art. 60 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova, prescripția se suspendă, dacă persoana care a săvîrșit infracțiunea se sustrage de la urmăriri penală sau de la judecata prin schimbarea domiciliului, actelor de identitate etc. Într-o asemenea situație timpul suspendării prescripției nu intra în termenul de prescripție, iar curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau al autodenunțării.
82. În această situație termenul de prescriptive pentru prima infracțiune începe să curgă simultan cu cel de-al doilea termen de prescriptive, iar prescripția se calculează pentru fiecare infracțiune separat.
83. Prin urmare, în speță, instanța reține că Anton Lidia Xx a comis ultima acțiune componentă a infracțiunii prevăzute la art. 332 alin.

(1) Cod penal al Republicii Moldova, la data de XXXXXXXXXX, prin urmare, Colegiul relevă că termenul de prescripție începe de la data enunțată pînă în prezent, data pronunțării prezentei decizii, XXXXXXXXXX, astfel s-a scurs o durată mai mare de 5 ani, considerent din care, Colegiul stabilește că deși inculpata Anton Lidia Xx a comis infracțiunea prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova, care constituie o faptă prejudiciabilă prevăzută de Legea penală, pasibilă de răspundere penală, inculpata urmează a fi liberată de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală.

84. Reieșind din cele sus-indicate, în baza art. 60 Cod penal, art. 389, 415 alin.(1), pct. 2, 417, 418 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de procurorul în Procuratura r-lui Anenii Noi, Mihail Nicolai, împotriva sentinței Judecătorei Anenii Noi, sediul Central din 23 iunie 2017.

Se casează această sentință și se pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Anton Lidia Xx se recunoaște vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova și baza acestei Legi i se aplică pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie suma de 10000 lei.

Anton Lidia Xx se liberează de pedeapsa penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție pentru tragere la răspundere penală.

Decizia este executorie și poate fi supusă recursului la Curtea Supremă de Justiție a RM în termen de 30 zile din momentul pronunțării deciziei motivate.

Decizie motivată pronunțată public la 02 iulie 2019, orele 14.00.

Președintele ședinței, judecătorul

Xenofon Ulianovschi

Judecătorii

Silvia Vrabii

Stelian Teleucă